

Правно - исторически факултет

2700 Благоевград, пл. „Георги Измирлиев - Македончето“
тел./факс: 073/88 66 17; e-mail: admin@law.swu.bg

ВЪПРОСНИК ПО МЕЖДУНАРОДНО ЧАСТНО ПРАВО

1. Същност, предмет и система на международното частно право. Триединна система.
2. Основни периоди в историческото развитие на международното частно право. Историческо развитие на българското международно частно право. Значение на европейската интеграция.
3. Частноправни отношения с международен елемент. Същност. Определение на международното частно право. Теории за целта и функцията на международното частно право и вижданията, изразени в българската доктрина.
4. Систематично място на международното частно право. Общи черти и различия на международното частно право от гражданското право, търговското право, международното публично право и други правни отрасли. Интертериториално, интерперсонално и интертемпорално право.
5. Източници на международното частно право. Характеристика и видове. Обща постановка на проблема за източниците на международното частно право в основните правни системи на съвременността.
6. Система на източниците на българското международно частно право. Актове на ЕС, отнасящи се до международното частно право: видове, обща характеристика и съотношение с националната правна система.
7. Международноправни източници на българското международно частно право. Международни договори - видове. Роля на международния обичай. Вътрешноправни източници на българското международно частно право. Значение на Конституцията като основен вътрешноправен източник на българското международно частно право. Кодексът на международното частно право - обща характеристика и съотношение с други източници на българското международно частно право.
8. Правно уреждане на частните отношения с международен елемент. Методи за правна уредба. Видове норми на международното частно право - преки, материални норми с несамостоятелно действие, отправящи /стълкновителни/ норми. Особени повелителни норми. Процесуални норми на международното частно право. Преки норми - същност, структура, видове, механизъм на действие.
9. Отправящи /стълкновителни/ норми - същност, структура, видове, механизъм на действие.
10. Формули на привързване при отправящите норми - понятие, видове. Основни формули - анализ, приложно поле. Специални формули за привързване - видове, анализ, приложно поле.
11. Международна компетентност на съдилищата и други органи по международни граждански дела: понятие, определяне и ограничения. Съдебен имунитет. Критерии за учредяване на международна компетентност.
12. Международна компетентност според Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно

компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела („Брюксел I А“). Други актове по международно частно право на ЕС относно международната компетентност- Регламент (ЕС) № 2201/2003 („Брюксел II А“)/ Регламент (ЕС) №2019/1111 („Брюксел II Б“), д Регламент (ЕС) 2016/1103 и Регламент (ЕС) 2016/1104, Регламент (ЕО) 4/2009, Регламент (ЕС) 650/2012, Регламент (ЕС) 2015/848.

13. Международна компетентност според международните договори на Република България.
14. Международна компетентност според вътрешноправни източници на МЧП.
15. Квалификацията в международното частно право - същност, предмет, видове, способи за разрешаване на конфликта на квалификации.
16. Препращането - същност, видове, уредба в българското международно частно право.
17. Установяване съдържанието на чуждестранното право - обща и специална уредба в българското международно частно право.
18. Съображение /клауза/ за обществен ред - същност, функции и последици. Уредба в българското международно частно право. Особени повелителни норми. Заобикаляне на закона - същност, видове, предпоставки, уредба в българското международно частно право.
19. Принципът за взаимност в международното частно право - същност, видове, уредба. Реторсия - същност и уредба в българското международно частно право.
20. Стълкновение на закони и стълкновение на юрисдикции в международното частно право - същност, предпоставки, видове, способи за избягване на стълкновенията.
21. Приложимо право към субектите на МЧП. Правна уредба относно личните права. Правен статус на физическите лица по българското международно частно право. Правна индивидуализация. Ограничаване и лишаване от дееспособност на физическите лица. Обявяване на безвестно отсъствие и смърт. Положение на държавата и международните организации по българското международно частно право. Правното положение на юридическите лица и неперсонифицираните правни образувания. Критерии за определяне на националността и обхват на приложимото право и международната компетентност по отношение на тях. Търговски правноорганизационни форми на Европейския съюз: Европейско дружество, Европейско обединение по икономически интереси, Европейско кооперативно дружество. Понятие и международночастноправна характеристика.
22. Международна компетентност и приложимо право по дела относно правни сделки. Форма и съдържание на сделките. Представителство. Същност и правна уредба на задължителното представителство. Същност и правна уредба на доброволното представителство. Отношения между представител и представляван. Отношения между представлявания и третите лица. Особени форми на представителство.
23. Погасителната давност в българското международно частно право. Обща и специална уредба.
24. Международна компетентност и приложимо право по дела относно вещните правоотношения с международен елемент.
25. Вещноправен режим на чуждите държави, чуждестранните юридически лица и чужденците в Република България. Вещноправен режим на гражданите и юридическите лица, с националност на държави-членки на ЕС или държави страни по Споразумението за Европейско икономическо пространство. Вещноправен режим на българската държава, българските юридически лица и българските граждани в чужбина. Придобивна давност.

26. Правна уредба на международните инвестиции - същност, видове източници, обща характеристика, основни принципи, субектен и предметен обхват. Насърчаване и закрила за чуждестранните инвестиции по българското международно частно право. Уредба на концесията като особена форма на инвестиция по българското международно частно право. Вътрешноправна уредба на българските инвестиции в чужбина. Задгранични дружества с българско държавно участие.
27. Международна компетентност по дела относно права от договорни отношения. Принципи за определяне на приложимото право и обсег на договорния статут.
28. Автономията на волята и свободата на договаряне при договорните отношения с международен елемент.
29. Определяне на обективно приложимото право към договорните отношения с международен елемент.
30. Международна компетентност по дела относно права от договори с потребители. Приложимо право към договори с потребители.
31. Международна компетентност по дела във връзка с индивидуални трудови договори. Приложимо право към индивидуалните трудови договори. Полагане на труд в Република България при състави с международен елемент. Полагане на труд от български граждани в чужбина.
32. Международна компетентност по дела относно права от договор за застраховка. Приложимо право към застрахователния договор.
33. Правна уредба на международната продажба на стоки - източници. Конвенция на ООН относно договорите за международна продажба на стоки /Виена 1980г./ -приложно поле и общи разпоредби.
34. Сключване на договора за международна продажба на стоки - предложение, приемане, форма.
35. Съдържание и изпълнение на договора за международна продажба на стоки.
36. Неизпълнение на договора за международна продажба на стоки - средства за защита на страните, отговорност, освобождаване от отговорност.
37. Уредба на менителницата, записа на заповед и чека в българското международно частно право.
38. Международна компетентност по дела относно права от непозволено увреждане. Приложимо право към непозволеното увреждане. Обхват на приложимото право.
39. Международна компетентност по дела относно права от неоснователно обогатяване и доброволно водене на чужда работа без пълномощие. Приложимо право към неоснователното обогатяване и доброволното водене на чужда работа без пълномощие. Обхват на приложимото право.
40. Международна компетентност по дела във връзка с авторското право и сродните му права. Приложимо право- специална и обща вътрешноправна уредба. Обхват на приложимото право. Международноправна закрила на авторското право и сродните му права. Източници, обща характеристика, принципи на уредбата.
41. Международна компетентност по дела относно обекти на индустриалната собственост. Пряка уредба в актове на ЕС. Приложимо право. Обхват. Международноправна закрила на обектите на индустриалната собственост. Източници, обща характеристика, принципи на уредбата.
42. Брачните отношения в българското международно частно право. Сключване на брак, унищожаване, развод. Компетентни органи и приложимо право.
43. Семейните отношения в българското международно частно право. Международна компетентност по дела относно лични и имуществени отношения между съпрузите, произход, отношения между родители и деца, настойничество и попечителство, издръжка. Приложимо право.

44. Правна уредба на издръжката според Регламент (ЕО) №4/2009 на Съвета от 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задълженията за издръжка.
45. Осиновяването по българското международно частно право. Международна компетентност. Приложимо право. Международна договорна уредба на брака и семейството в българското международно частно право.
46. Международна компетентност по дела относно наследяване. Наследяване по закон и наследяване по завещание. Приложимо право. Международна договорна уредба на наследствените отношения в българското международно частно право.
47. Уредба на международния транспорт в българското международно частно право -източници, обща характеристика, принципи. Договори за международен превоз на пътници, багажи и товари в различните видове транспорт. Сключване, действие на договора за международен превоз и отговорност на превозвача. Международна компетентност по дела относно превозни договори и определяне на приложимото право.
48. Договор за международен морски превоз на товари.
49. Общата авария в българското международно частно право.
50. Решаване на частноправни спорове с международен елемент по арбитражен ред. Основания за учредяване на компетентност на арбитражния съд. Производство.
51. Признаване и допускане на изпълнението на чуждестранни съдебни решения и други актове в Република България - уредба според актовете на ЕС.
52. Признаване и допускане на изпълнението на чуждестранни съдебни решения и други актове в Република България - уредба според Кодекса на международното частно право. Признаване и изпълнение на чуждестранни арбитражни решения.
53. Уредба на търговската несъстоятелност по българското международно частно право.

Благоевград, 2025 г.

Изготвил: доц. д-р Ана Джумалиева

А. Основна учебна литература:

1. Bogdan, M. Concise Introduction to EU Private International Law, 4d edition, Groningen/Amsterdam, 2019.
2. Cheshire, North & Fawcett Private International Law, 15th Edition, London, Oxford University Press, 2017.
3. Dicey and Morris on the Conflict of laws, 15th edition under the general editorship of L. Collins, London 2018.
4. Stone, Peter, Stone on Private International Law in the European Union. 4th edition, Edward Elgar, UK, 2018.
5. Владимирова, Иван, Международно частно право - Обща и специална част. София: УНСС, 2014.

6. Желязкова, Венцислава. Международно частно право - Теория и практика, С.: Сиела, 2025
7. Мусева, Б., Василева, Е., Костова, Д., Градинарова, Т., Фурнаджиева, М., Солакова, И., Калинова, С., Маринова, К. Съдебно сътрудничество по гражданскоправни въпроси в ЕС, част IV- общ ред.: Мусева, Б., С., Сиби, 2019.
8. Натов, Н., Коментар на Кодекса на международното частно право, Книга първа, С, 2006.
9. Станчева-Минчева, В., Коментар на Кодекса на международното частно право, С, 2010.
10. Тодоров, Т., Международно частно право. Европейският съюз и Република България, трето преработено и допълнено издание, С, 2010.

Б. Допълнителна литература:

1. Деков, Димитър. Средства за колективна защита на потребителите в ЕС и България. Компетентен съд и приложимо право. Пловдив: Унив. изд. "Паисий Хилендарски", 2017.
2. Джумалиева, А., Морска ипотека и привилегии върху кораба, издателство Сиела, София, 2016.
3. Драганов, Ж., Право на означенията: марки, фирми, географски означения, домейн имена, С, 2006.
4. Желязкова, В. Арбитражът като способ за решаване на имуществени спорове, С., Нова звезда, 2019.
5. Желязкова, В. Търговските дружества в международното частно право, С., Сиела, 2009.
6. Йордански, Станислав, Регламентът Брюксел IV – коментар., София: Сиела, 2021.
7. Каменова Цв., Стефанов Ст., Кавръкова М., Деков Д., Право на интелектуална собственост. Пловдив, 2018.
8. Каменова, Цветана, Авторско право- международно и национално. С., 1999.
9. Каменова, Цветана, Международноправна закрила на авторски и сродни права. С., БАН, 1990.
10. Каменова, Цветана, Международноправна закрила на инвестициите. С., Просвета, 1992.
11. Каменова, Цветана, Унифициране на международното частно право. С., УИ "Св. Кл. Охридски", 1991.
12. Каменова, Цветана, Хармонизиране на авторското право в Европа. С., ЕТ Хриси, 1997.
13. Кутиков, Вл., Международно частно право на Р. България. Обща част, нова редакция Т. Тодоров, С, 1993.
14. Кутиков, Вл., Същност и източници на международното частно търговско право, Лекции за следдипломна специализация на юристи, Т.VI, С, 1971.

15. Маринов, К., Сборник „Кодекс на МЧП с въведение. Избрани актове по МЧП“, С, 2005.
16. Маринов, Кр., Вещни правоотношения с международен елемент. София, ИК „Унискорп“, 2011.
17. Маринова, Диана, Договорът за международна търговска продажба на стоки. София: Фенея, 2013.
18. Маринова, Диана, Международно частно право. Обща и специална част. Учебно помагало. София: Издателски комплекс-УНСС, 2016.
19. Маркова, Пл. Правата на работниците мигранти, С, 2009.
20. Минчев, Н., Международно частно право, Русе, 2005.
21. Мусева, Б., Деликтът в международното частно право, С, 2011.
22. Мусева, Б., Сборник „Международно частно право“, части I-III, изд. „Сиби“.
23. Мусева, Б., Цесията в международното частно право., София: Сиби, 2014 г.
24. Натов, Н. Заобикаляне на закона в Международното частно право, в Трудове по Международно право, изд. Българска асоциация по международно право (БАМП), Том V, София, 2000.
25. Натов, Н. Квалификацията *Lege fori* в Международното частно право, в сп. „Нотариален бюлетин“, № 3/2007.
26. Натов, Н. Осиновяване на дете с обичайно местопребиваване в Република България от лице с обичайно местопребиваване в чужбина, в сп. „Нотариален бюлетин“, № 2/2010.
27. Натов, Н. Процесуални норми на съвременното българско Международно частно право, в сп. „Нотариален бюлетин“, № 1/2009.
28. Натов, Н. Регламентът Брюксел 1. С: Сиела, 2012.
29. Натов, Н., Международно частно право, Специална част, С, 1996 Сборник източници на международното частно право, т. 1-3, издателство „Сиела“, съставител Н. Натов.
30. Натов, Н., Право на чуждестранните инвестиции, София: Сиела, 1997.
31. Неделчева, Б., Право на интелектуална собственост, С, 2002.
32. Пандов, Васил, Международна компетентност по граждански и търговски дела. София: Сиела, 2018.
33. Попова, В., Актуални проблеми на Европейския граждански процес и Част VII на ГПК, София: Сиела, 2011.
34. Сталев, Ж., Арбитраж по частноправни спорове, С., 1997.
35. Сталев, Ж., Същност и функция на международното частно право, С, 1980.
36. Сталев, С, Международно частно право, Обща част, С, 1996.
37. Сталев, С, Морско търговско право, С, 1991.
38. Страшимирова, А., Договор за наем на кораб, издателство: ВСУ „Черноризец Храбър“, 2010.
11. Сърбинова, Д., Споразуменията за избор на съд по граждански и търговски дела, С., Сиела, 2024.

39. Тодоров, Т., Международни семейни и наследствени правоотношения, С, УИ "Св. Климент Охридски", 1994.
40. Тодоров, Т., Международно частно право. Субекти, имущество, задължения, С, 1993.
41. Ahern, John, Binchy, William, The Rome II Regulation on the law applicable to non-contractual obligations. A new international litigation regime. Martinus Nijhoff (Brill Academic Publishers), 2009.
42. Audit, B., Droit international prive, 5 ed. Paris, Economica, 2008.
43. Batiffol H., P. Lagarde, Droit International Prive , t.I,ed.8 1993 et t.II, 7 ed. Paris, 1983.
44. Bogdan, M. Concise Introduction to EU Private International Law, 4d edition, Groningen/Amsterdam, 2019.
45. Eek, H., The Swedish Conflict of Laws, Stockholm, 1965.
46. Fletcher, I., Conflict of Laws and European Community Law: with special reference to the Community conventions on Private international law, Amsterdam, 1982.
47. Folsom, R., M.W.Gordon and J.A.Spanogle, International Business Transactions, St. Paul, Minn., West Publ., 1992.
48. Giuliano, M and P. Lagarde, Explanatory report to The Rome Convention on the Law Applicable to Contractual Obligations, in: O J, C 282, Vol. 23, October 31, 1980.
49. Grammaticaki-Alexiou, A., E. Vasilacakis ke Z. Papasiopi-Pasia, Idiothiko diethnes dikaio, Thessaloniki, 1997 (in Greek).
50. Jerker, Dan, Svantesson, B., Private International Law and the Internet, Fourth Edition, Wolters Kluwer, 2021.
51. Kegel, G., Internationales Privatrecht, 6.Auflage, Miinchen, 1987.
52. Koch, H., Ulrich Magnus, Peter Winkler von Mohrenfels, IPR und Rechtsvergleichung, Munchen, 2004.
53. Kropholler, J., Internationales Privatrecht, 4 Auflage, Tubingen, 2001.
54. Lookofsky, J.M. & Hertz, K., EU-PIL: European Union Private International Law in Contract and Tort, 2009.
55. Magnus, Ulrich and Mankowski, Peter. Rome II Regulation - Commentary, Köln: Verlag Dr. Otto Schmidt, 2019.
56. Michael Bogdan, Marta Perte Pertegás Sender, Concise Introduction to EU Private International Law, 4th edition, Europa Law Publishing, 2019.
57. Plender, P. & Wilderspin, M., The European Private International Law of Obligations (3d ed. 2009).
58. Symeonides, Symeon, American Private International Law. Wolters Kluwer, 2008.